

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. De Causa Legis Finali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

communitate, eam, quam ista habet, stabilitatem etiam ipsa desideret. Alii tamen perpetuitatem ad Legis essentiam pertinere negant cum Glossa in c. 1. canones etiam temporales agnoscentes; quod alias legibus accenseri nequeant Regulae Cancellariae Apostolicae. Verum quia ista, licet cum auctore suo expirent, à successoribus tamen semper resuscitantur, sufficientem. licet minus quam aliae Constitutiones Apostolicae, perfectam stabilitatem habere, atque idcirco legibus Ecclesiasticis accenseri posse visae sunt in *Proem. n. 102.* quantumvis ad istarum essentiam perpetuitas pertineret.

ARTICULUS II.

De Causa Legis Finali.

SUMMARIUM.

15. *Finis Legis est bonum Communitatis,*
16. *Non cuiuscunque, sed Perfectae;*
17. *Licet aliquando proximè consulat privatis.*

15. **C**Ausa Finalis, seu finis legis est bonum communitatis, ut insinuatum n. 10. & exploratum est ex definitione D. Thomae, relatâ & declarata n. 2.

Est autem *Communitas* generatim multitudo sive cætus hominum aliquo jure aut fœdere seu vinculo morali, in ordine ad finem aliquem sociatorum, & à Politicis præsertim *ICTis* in Perfectam dividitur & Imperfectam.

Perfecta communitas est cætus liberorum hominum publicæ utilitatis causâ sociatorum, qui publicâ potestate Jurisdictionis gubernantur. Cujusmodi cæ-

tus seu communitates Ecclesiasticæ sunt Ecclesia Catholica, omnes totius Orbis Christianos: diocesis, certi alicujus districtus: Ordo Religiosus, Monasterium & huic similes aliae Regularium congregationes, homines speciali & à Sede Apostolicâ approbatò modò ad Christianam perfectionem tendentes, complectentes. Seculares autem ejusmodi communitates sunt, Imperium, Regnum, Civitas, oppidum & similes aliae plurium vel unius tantum provinciae, loci vel territorij subditos continentes.

Imperfecta *Communitas* est cætus hominum conditionis cujuscunque, privatae utilitatis causâ sociatorum & alicujus potestati solum Oeconomicae seu dominativæ subditorum, ut est privata domus complectens uxorem, liberos, famulos, servos, subditos patrifamilias, à quo gubernantur; S. Thomas 1. 2. q. 90. art. 2. & 3. Sotus *Lib. 1. de Justitia q. 1. art. 3.* & Suarez *Lib. 1. de LL. cap. 6. n. 19. & 20.* & alij, pro legis finè statuentes, bonum communitatis perfectæ: quod etiam Ratio evincit; quia legislatio est præcipuus actus jurisdictionis, quò gubernatur Respublica seu communitas perfectæ: ad cujus proinde bonum utilitatemque leges ferendæ, sive ut *Lib. 4. Ethic. cap. 1.* Philosophus loquitur, ad Rempublicam sunt accommodandæ: cujus ulterior ratio petenda est ex origine potestatis gubernativæ & legislativæ; hanc enim sive, ut spiritualis, immediatè à Deo: sive, ut temporalis, ab hominibus proximè accepta sit, propter bonum commune concessam; si non aliunde, ex eo saltem constat; quòd fidelibus gubernandis à Deo præpositi eorum pastores, qui animam suam pro ovibus suis ponere debent, non Domini sed dispensatores ac ministri vocentur. Ab hominibus autem sive istorum communitate assumpti ab ista

ab ista sibi præfeci sint; non ut sibi suisque commodis eam subordinarent: sed ut in se translata potestate publica ad pacem & incolumitatem Civium & totius Reipublicæ felicitatem uterentur; ideo enim Reges & Magistratus cæteri Reipublicæ ministri appellantur, & præcipue differunt à tyrannis; quòd non, sicut isti, propriam suam, sed communem utilitatem in suo regimine quærant, secundum Aristotelē *Lib. 3. Polit. cap. 5.* S. Thomam *Lib. 3. de Regim. Princip. cap. 11.* & D. Basilium, hanc inter eos differentiam aperte statuentem, in *Proverb. homil. 12. pr.*

17. Obstat quidem, & Lege privatum duntaxat bonum aliquando, intendi, suadere primò occurru videtur *l. 1. ff. de §. fin. Instit. de l. & l. prodita* & à DD. approbata partitio Juris, in Publicum & privatum: & quòd *l. 1. ff. de Constit. Princip.* leges quædam, quòd personam non egrediantur, vocentur Personales: talisque esse videantur leges tributorum, quæ Principis, non communitatis: Præscriptionum, quæ privatorum duntaxat: multaque aliæ, quæ pupillorum, minorum, mulierum, militum favorem & utilitatem spectant. At revera hæc non obstant: quia imprimis, licet materia proxima, circa quam leges primò & per se versantur, aliquando privatum bonum spectet: & hoc sensu jus aliud Publicum & aliud privatum sit, Ratio tamen, propter quam lex circa utrumque versatur, & finis à legis conditore præcipue intentus semper est commune bonum totius Reipublicæ, cujus plurimùm interest, tributa pendi Principi, cujus potentia ipsa defendatur: pupillos, minores &c. adversus injurias muniri, lites diminui, rerumque suarum conservandarum studium in civibus excitari: sicut eidem expedit, cives suos esse locupletes, *Novell. 2. pr. ff. Confide-*

ravimus, & rebus suis non male uti; §. Sed hoc 2. V. Sed & major Instit. de bis, qui sui vel alieni jur. Deinde; quia edicta Principum merè personalia, hoc est, quæ non pro certo genere, sed singularibus tantum personis feruntur, non tamen leges quàm præcepta vel privilegia sunt, secundum Glossam *fin. in Can. Erit autem lex 2. dist. 4.* conspirantem cum sententia Ciceronis, *Lib. 3. de LL.* ubi *Majores, inquit, nostri in privatas personas Leges ferri noluerunt; id est enim privilegium.*

ARTICULUS. III.

De Causa ejus Efficiente.

SUMMARIUM.

18. *Legis conditor est Potestas publica:*
19. *Non merè Oeconomica seu Dominativa:*
20. *Sed Politica seu Jurisdictionalis.*
21. *Ecclesiasticas Leges condit Summus Pontifex,*
22. *Ejus Legati, Episcopi,*
23. *Et alij obtinentes Jurisdictionem quasi Episcopalem.*
24. *Concilia quoque Generalia & Particularia,*
25. *Capitula, & Congregationes generales Regularium.*
26. *Non etiam Collegium S. R. E. Cardinalium pro toto Orbe:*
27. *Neque Capitula Cathedralibus inferiora.*
28. *Leges Civiles Papa pro territorio suo temporali:*
29. *Non pro aliis Regnis & Provinciis condit:*

L

30. Nisi